

Ympäristövaliokunta
YmV@eduskunta.fi

3.5.2024

Aihe: **HE 41/2024 vp** Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta
Aika: perjantai 3.5.2024 klo 9.30
Kuultava: Suomen Tuulivoimayhdistys ry
Asiantuntija: Edunvalvontajohtaja Matias Ollila

Suomen Tuulivoimayhdistys (STY) kiittää mahdollisuudesta tulla kuultavaksi hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi luonnonsuojelulain muuttamisesta. STY kannattaa esityksen sisältämiä muutoksia lainsäädäntöön kuten totesimme jo vastauksessamme ympäristöministeriön lausuntopyyntöön.

Yleisesti ottaen on arvokasta, että uusiutuvan energian tuotannon tärkeys yhdyskuntaamme kohtaan tunnistetaan myönteisesti. Uusiutuvalla energialla on lukuisia laaja-alaisesti positiivisia vaikutuksia. Polttoainevapaana energiantuotannon muotona uusiutuvan energian tuulivoima ja aurinkovoima vähentävät Suomen energiantuotannon hiilijalanjälkeä.

Puhtaan energian tuotanto on merkittävä ilmastoteko, jolla yhdessä pyrimme tässä vaiheessa hillitsemään ilmastomuutosta, jolla taas on negatiivisia vaikutuksia niin ihmiskuntaan kuin luontoon laajemmin. Olosuhteiden lämpeneminen on merkittävä uhka eri eläin- ja kasvilajeille. Ilmastomuutoksen takia sään ääri-ilmiöiden lisääntyminen aiheuttaa pahoja haittoja ympäristölle ja ihmisen asuttamille yhteisölle myös taloudellisessa mielessä. Uusiutuvan energia on merkittävä keino Suomen ilmastotavoitteiden saavuttamisessa.

Ilmastohyötyjen lisäksi uusiutuvan energian rakentamisella on lukuisia muita myönteisiä vaikutuksia. **Kotimaisella ja paikallisella energiantuotannolla vahvistetaan turvallisuuttamme.** Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2023 Suomi oli 98 prosenttisesti sähköomavarainen vuositasona. Varsinkin kasvaneen tuulivoimakapasiteetin ansiosta vuositason sähköomavaraisuus toteutunee vuoden 2024 aikana. Hajautettu uusiutuvan energiantuotanto on viisasta myös energiaturvallisuuden kannalta. Lisäksi kotimainen energiantuotanto vähentää riippuvuuttamme tuontienergiasta, ja kiitos nykyisen tuotantopaletin olemme käytännössä riippumattomia esimerkiksi venäläisestä tuontisähköstä.

Suomalainen uusiutuvan energian tuotanto on monipuolinen mahdollistaja. Hyvien ympäristövaikutusten ohella suomalainen uusiutuva energia vahvistaa paikallista elinvoimaa niin työllisyyden kuin kuntien saaman kiinteistöveron myötä. Olennaista on myös ymmärtää, että varsinkin tuulivoimalla on mahdollista tuottaa suurissa määrin ja nopeastikin markkinoille **puhdasta sähköä, jonka saatavuus on vihreän siirtymän teollisissa investoinneissa aina keskiössä.**

Ympäristövaikutusten arvioinnista

Lausunnossamme ympäristöministeriölle ehdotimme, että lainsäädäntöön sisällytettäisiin RED III -direktiivin 16 b artiklan 2 kohdan mukaisesti viranomaisen velvollisuus antaa lausunto niiden tietojen laajuudesta ja yksityiskohtaisuudesta, jotka hankkeen toteuttajan on sisällytettävä ympäristövaikutusten arviointiselostukseen ja joiden kattavuutta ei myöhemmin laajenneta. Todetusti tuo säännös sisällöllisesti kuuluu kuitenkin ympäristövaikutusten arviointia koskevaan lainsäädäntöön.

Huomiollamme halusimme tuoda esille seikkaa, että uusiutuvan energian hankkeiden YVA-menettelyt ovat viime vuosina laajentuneet huomattavasti sisällöllisesti ja toiminnanharjoittajia pyydetään toimittamaan YVA-menettelyssä yhä laaja-alaisemmin selvityksiä, jotka paisuttavat menettelyä ja siinä syntyvää asiakirja-aineistoa hankkeen keskeisten vaikutusten arvioinnin näkökulmasta tarpeettoman laajaksi.

STY kannattaa laadukasta ja hyvää suunnittelua, jota YVA lähtökohtaisesti edustaa. Kuitenkin jopa yli 1000 sivun laajuiset YVA-asiakirjat ovat niin suuria, mikä itsessään tekee vaikutusarviointiin tutustumisen varsin haastavaksi.

Eläinlajien rauhoitus -säännöksestä

Hallituksen esityksessä luonnonsuojelulain 70 §:ään esitetään uutta 5 momenttia, jonka mukaan uusiutuvan energian tuotantolaitosten rakentamisessa tai käytössä aiheutunutta rauhoitetun eläimen kuolemaa tai häirintää ei pidetä tahallisenä, jos kyseisen uusiutuvan energian tuotantolaitoksen rakentamisen ja toiminnan aikana on toteutettu asianmukaiset toimenpiteet tällaisen tappamisen välttämiseksi ja häiriöiden estämiseksi.

Rangaistavuuden poistaminen selkeyttää nykyistäkin käytössä olevaa toimintatapaa. **Pykälän toivotaan myös lisäävän mahdollisuuksia erilaisten välttämistoimenpiteiden laajempaan**

käyttöönottoon Suomessa sekä linnuston ja tuulivoiman nykyistä parempaan yhteensovittamiseen.

Osoitus toimivasta sekä jo olemassa olevista välttämistoimenpiteistä voidaan osoittaa vaikkapa maakotkan kohdalla. Tuulivoiman ja tuulipuistojen rakentamisessa toteutetaan hyvin seikkaperäistä ja tarkkaa suunnittelua, jolla toteuttaa sellainen yhteensovittava ratkaisu, joka mahdollistaa uusiutuvan energian tuotannon ja herkän eläinlajin yhteiselo. Käytännössä tuulivoimalat rakennetaan riittävän etäälle maakotkien pesistä sekä lisäksi maakotkia voidaan ohjata turvallisen etäisyyden päähän tuulivoimalasta lajiystävällisellä ääniohjauksella. On hyvä myös huomioida tuulipuistojen alueella toteutetun haaskaruokinnan onnistuneet kokemukset.

Parhailleen STY käy hyvässä hengessä vuoropuhelua luonnonsuojelujärjestöjen kanssa maakotkaa koskevista ratkaisuista. Lisäksi STY on mukana Luonnonvarakeskuksen WINDLIFE-hankkeessa, jossa selvitetään tuulivoiman vaikutuksia metsäeläimiin. Hankkeessa kerätään muun muassa tietoa eläinten liikkumisesta tuulivoima-alueilla ja niiden ympäristöissä.

Lopuksi

Uusiutuvan energia ja sen tuotanto on ratkaisu ja mahdollistaja monessa mielessä. Ympäristöystävällisyys on uusiutuvan energian ytimessä. Siksi hankkeiden vaikutukset eläimistöön selvitetään, arvioidaan ja mallinnetaan tarkasti hankkeiden suunnittelun aikana. Alueen eläimistöön tuulivoimaloilla on omat vaikutuksensa, joita pystytään rajoittamaan voimaloiden hyvin suunnitellulla sijoittamisella. Vaikutusten arviointia tehdään mm. ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä ja/tai kaavoituksen aikana. Siksi toimivalla ja hyvällä vuorovaikutuksella uusiutuvan energian hankekehittäjien ja eri paikallisyhteisöjen kesken saadaan suunnitellun ja vaikutusarviointiin tärkeää lisätietoa. **Uusiutuvan energian rakentamisen kohdalla Suomen vahvuudet liittyvät paikalliseen virkavalmisteluun, päätöksentekoon ja verotukseen. Ne ovat meidän yhteisiä lähidemokraattisia vahvuuksiamme, joista myös luonto ja ympäristö kiittävät. Niistä kannattaa Suomessa pitää kiinni jatkossakin.**

Kunnioittaen

Matias Ollila, edunvalvontajohtaja, Suomen Tuulivoimayhdistys ry p. 040 124 7411